

מראי מקומות- זכחים מ"ה

עזרי (מעה"ק י"ט, ט"ז) שהק' השטמ"ק, דהא פשוט הוא שאין העכו"ם מצווה בשחוט חוץ (אף בקרבן ישראל), כיון דאינו מצווה אלא בז' מצוות בני נח, וא"כ ע"כ כוונת הדרשה הוא לומר דקרבן העכו"ם קרבן הוא אף בבמה, וא"כ לכא' נח' ר"ש ור"י רק בביאור גדר דרשה זו, האם נאמר רק אם העכו"ם מקריבו בחוץ, שיש בו תורת קרבן, או אף אם ישראל מקריבו בחוץ תורת קרבן עליו. גם כ' שם להסתפק מהו אם ישראל שוחט קרבן עכו"ם בחוץ, אף דאסור לו לעשות כן, האם עכ"פ נחשב הוא לקרבן או לא, וכ' דלכא' פשוט שאין הקרבן נפסל, וע"ש מה שהק' עפ"ז.

(ה) **קדשי עובדי כוכבים לא נהנין ולא מועלין-** ע' במקור ברוך (גינצבורג, א', י"א, ד"ה ויש לחקור) שחקר בהא דקרבנות עכו"ם לא מועלין בהן, האם זה משום חסרון בכח המקדיש, דהיינו דאין כח להעכו"ם לעשות קדושה חמורה כזה שיש בה מעילה. או דלמא, שפיר יכול העכו"ם להחל קדושה חמורה כזה, רק דגזירת הכתוב הוא דאין לקדשי עכו"ם מעילה. וכ' דא' נפק"מ בזה אם העכו"ם מקדיש במה של הפקר (לשי' תוס' בנדרים הידוע דאדם יכול להקדיש דבר של הפקר), דאם אין הגוי יכול להחל קדושה חמורה כ"כ, א"כ גם כאן אין מועלין בו. אבל אם יש חסרון מצד קרבן העכו"ם, א"כ כשהקדיש בהמה של הפקר, אז אין העכו"ם בעל הקרבן כלל, ואין שייך הקרבן אליו, וא"כ י"ל דשפיר מועלין בו.

(ו) **לא נהנין ולא מועלין-** הק' תוס' בתמורה (ג.), כיון דכל המיעוט ממעילה הוא מג"ש דחטא חטא מתרומה, א"כ לכא' זהו רק לענין מעילה, ומהכ"ת לומר שלא יהי' בו האיסור הנאה דא' בכל קדשים, אפי' דלית בהו מעילה. ותי' דכיון דאין בהם קדושה לענין פיגול נותר וטמא, גם אין בהם קדושה לענין איסור הנאה מדאורייתא. וביאר הגרי"ז (הובא במנחת אברהם עמ' רסג) דמבואר מדברי תוס' דמיעוט לגבי פיגול וכו' אינו

(א) **קדשי עובדי כוכבים, וכו'-** יש לע', אם הקדיש העכו"ם קרבן בשביל כפרת ישראל, האם יש לקרבן זה דין קרבן של ישראל או דין קרבן של עכו"ם. ע' במנחת אברהם (עמ' רסד) דהביא שהגרי"ז והאחיעזר (יו"ד מ"ה) נקטו בפשיטות שיש בה דין קרבן ישראל, ולא של עכו"ם, ע"ש לראייתו.

(ב) **קדשי עובדי כוכבים, וכו'-** ע' בשטמ"ק במנחות (סא:) דכ' דאין שייך תנופה בקדשי עכו"ם אפי' למ"ד דשייך אצלם שלמים, משום דאין העכו"ם בעלים על קרבנו, משום דאינו אוכל בשרו. אולם במאירי בעירובין (סט:) א' דצריך להקריב הקרבן לשם העכו"ם, ולכא' זה משמע דנחשב קרבנו. וע"ע בדבר אברהם (א', ט"ו, ג') דהוכיח מהא דהגמ' שואל (תמורה ב:) אם עכו"ם עושה תמורה או לא, והצד דאינו עושה תמורה הוא משום דלא אתי לכלל עונשין, ותמורה ודאי בעי בעלים, אלמא דהגמ' נקט בפשיטות דהגוי בעלים של הקרבן הוא, וצ"ע בכל זה.

(ג) **אין חייבין עליהן משום פיגול-** ע' בעולת שלמה דכ' להסתפק בזה, האם הקרבן עכ"פ נפסל, וכמו דא' לעיל (י"ד) לשי' ר"ש דס"ל דכל שאינו על מזבח החיצון אין בו פיגול, היינו רק לענין דאינו חייב כרת, אבל מ"מ הקרבן פסול, וא"כ י"ל דה"ה כאן, או לא. וכ' דלכא' גם כאן הרי הוא פסול, דהא מה דקרבן עכו"ם אינו נתפגל נלמד מדין טומאה, ובטומאה, אף דיכול לאכול הבשר בטומאה, אבל אינו יכול לזרוקו. וא"כ, י"ל דה"ה בפיגול, אף דאין האוכל פיגול קרבן עכו"ם חייב כרת, מ"מ קרבנו פסול. וכן לענין נותר, י"ל דאף דהאוכל נותר של קרבן עכו"ם אינו חייב כרת, אבל אם לץ הדם או האימורים, שוב פסולים להקרבה.

(ד) **והשוחטין בחוץ פטור-** פי' השטמ"ק, דכי היכי דדרשי' בשחוט חוץ דאין העכו"ם מצווה על שחוט חוץ, כן יש לדרוש דאין קרבן עכו"ם שייך בשחוט חוץ. וע' באבי

להביאן. אבל כיון דאין צריכין הבאתו דוקא, לא אכפ"ל בזה (ע"ש באריכות).

(ט) **ובעובד כוכבים, בין בשוגג ובין במזיד לא הורצה** - ע' בקרן אורה שהעיר על השמטת הרמב"ם בדין זה. וכ' דלשיטתו, דפסק הרמב"ם דבדם קדשים ליכא טומאה כלל, א"כ לא אשכחן שום ציור על ריצוי ציץ אצל נכרי, וכדאמר' בפסחים דבישראל אשכחן טומאה בקמצים, אבל כיון דנכרי אינו מקריב אלא עולות, לא שייך אצלו כלל. וע"ע בחי' הגרי"ז דצייד לומר כעין זה, אלא דהק' דהא שייך ריצוי ציץ גם לגבי אימורים ולגבי איברים של עולה. וע"ש דחידש דבאמת כל דרשה זו דאין שייך ריצוי ציץ בעכו"ם הוא רק דריצוי ציץ דדם, אבל בריצוי ציץ דאימורים ואברים באמת לא נאמר המיעוט, ובאמת אי' לי' ריצוי, ולכן שפיר השמיטו הרמב"ם.

(י) **כמאן דלא כר' יוסי, דאי' ר' יוסי, האמר בכולן אני רואה להחמיר** - הק' הגרי"ז, מה שייך ר' יוסי, דדרש לענין מעילה, להא דריצוי ציץ. ועוד דהק', דבכלל דברי ר' יוסי צ"ע, איך אמר דבכולן אני רואה להחמיר, הרי אין לו דרשה אלא לענין מעילה, ופי' רש"י ותוס' דילפי' מהא דכתי' קדשי ד' דאלמא דקדשי ד' הם, ולכא' זהו רק לענין מעילה, אבל מהו לענין שאר דינים. וביאר דמתבאר מכל הסוגיא שיש חילוק יסודי בין קרבנות ישראל לקרבנות עכו"ם. וזהו שי' ת"ק, אבל ר' יוסי ס"ל דמקדשי ד' נתגלה דקדושת קרבני עכו"ם הוי ממש כקדושת קדשי בני ישראל, וממילא אמרי' דכל דיניהם שוים.

(יא) **אבל העצים והלבונה** - ע' ברש"ש שהביא מהתוס' יו"ט שהרמב"ם פי' דמיירי בהקרבנות עצים, ונראה משום דמשמע לי' דאין שייך אכילה כלל אצל עצים. אבל הק' הרש"ש דא"כ הי"ל לפרש כן גם לענין קטורת ולבונה, ועוד, הא בגמ' מוכח דבענין אכילה מיירי, וצ"ע.

(יב) **אבל העצים והלבונה והקטורת אין חייבין עליו משום טומאה** - ע' ברמב"ם (פסוהמ"ק י"ח, כ"ד) שפסק כר' שמעון דאין חייבין

מיעוט רק לגבי הדינים, אלא לענין המדרגה של קדושה, דאין לקרבן עכו"ם כ"כ קדושה, וא"כ שפיר י"ל דגם אין אסורים בהנאה.

(ז) **ומעשר בהמה איתקש למעשר דגן** - ע' בחי' הגרי"ח על הש"ס (שס"ב) מהגרי"ז דהעיר דלכא' אין צריכין מיעוט לזה, שהרי כיון שהעכו"ם אינו מחויב במצוות, א"כ ליכא גבי' צירופא דעשרה בהמות, ואפי' הקריאת שם שלו לא יהי' כלום, וא"כ מיעוטא ל"ל. ותי' דאה"נ, צריך לימוד זה רק לענין הלימוד מתמורה שלמדין ממנה, דכיון דאי' דין מסויים במעשר בהמה דליתא בגוים, א"כ שפיר ילפי' תמורה ממנה. משא"כ, אם הי' רק חסרון בהיכי תמצא דאין שייך מעשר בהמה, א"כ אין שייך ללמוד דין תמורה ממנה.

(ח) **יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים, ת"ל ככה** - פרש"י, הלכך שלח דמי נסכי', יקרבו משלו, ואם לאו, מקריבים משל ציבור, שתנאי ב"ד הוא. אולם ע' ברמב"ם (מעה"ק ג', ה') שכ' דנסכים של קרבנות עכו"ם באים משל ציבור, ולא כ' דאם רוצה לנדב דיכול לעשות כן. וע' במהר"י קורקוס שם שהק' על הרמב"ם מהמשנה בשקלים שמפורש הוא כרש"י, והאריך שם לפרש שהי' להרמב"ם גירסא אחרת בסוגיין, דמבואר דלא כהמשנה בשקלים, ע"ש באריכות. אולם ע' בלחם משנה שכ' דגם הרמב"ם ס"ל דאם הגוי רוצה להביא נסכיו שלו יכול, והמיעוט בסוגיין הוא רק דאינו צריך להביא נסכיו (ודלא כרש"י, דביאר המיעוט דאזרח דאינו יכול לנדוב נסכים בפנ"ע), אבל אם רוצה יכול, וזה מתאים עם המשנה בשקלים. וע"ע בחי' הגרי"ז על הרמב"ם (שם) דכ' דכוונת הרמב"ם לומר דכיון דהקרבת עצמו טעון נסכים, לא אכפת לן כלל מנין באו הנסכים, שהרי הנסכים אין צריכין "הבאה" מכח איזה מביא, אלא דהקרבת עצמו טעון הנסכים, ובאים עם הקרבן. אבל כמו דהנסכים יכולים לבוא ממעות הציבור, אף דאין הציבור שייך להבאת קרבן זה כלל, משום דלא טעון הבאה, ואם הקדיש הציבור הנסכים, או אם הקדיש העכו"ם הנסכים, שפיר קדוש הוא, דהעכו"ם ודאי יכול להקדיש הנסכים, רק דאינו יכול

עליו כרת, לא משום פיגול, ולא משום נותר,
ולא משום טומאת הגוף. והעיר הכסף משנה
דבמתני' ליכא אלא טומאה, וכ' דמסתמא
ס"ל להרמב"ם דילפי מהדדי וכהדדי ניהו.
וע"ע בראב"ד שם דתמה על מה שפסק
הרמב"ם כר"ש כנגד החכמים, וכן הק'
הכס"מ, וע' בחי' הגר"ח שם שהאריך
בביאור דעת הרמב"ם.

(יג) יכול לא יהו חייבין משום טומאה אלא על
דבר שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח,
וכו'- הק' רעק"א, איך הי' שייך לומר דמה
שאינ לו מתירין אחרים לית בי' דין נותר או
טמא, א"כ למה צריך קרא למעט דם משום
טומאה ונותר, הא נמי אין לו מתירים, וא"כ
מדאיצטריך קראי לקמן (מו.) ע"כ מוכח
דאי"צ מתירין אחרים, והניח בצע"ג.

(יד) ולילף עון מפיגול- הק' רעק"א, הא לקולא
ולחומרא קיי"ל דלחומרא מקשינן, וה"ה
לענין ג"ש, וכ' דצריך לדחוק דהגמ' סמך על
הקו' אחרת דהנך נפישן, ומשום הכי הי'
רוצה ללמוד מפיגול.